

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М.С. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії
Національного аерокосмічного
університету ім. М.С. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Олексій ЛИТВИНОВ
«» 2024 р.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

для здобуття освітнього ступеня бакалавра
на базі рівнів НРК 6, НРК 7

за освітньо-професійною програмою
зі спеціальності

281 Публічне управління та адміністрування

(освітня програма «Публічне управління та адміністрування»)

у 2024 році

Харків
2024

ВСТУП

Вступне випробування для здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування (освітня програма «Публічне управління та адміністрування») на базі рівнів НРК6, НРК7 відбувається відповідно до «Правил прийому на навчання до Національного аерокосмічного університету імені М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» в 2024 році» у формі індивідуального фахового іспиту, який приймає фахова екзаменаційна комісія з певної спеціальності (освітньої програми), склад якої затверджується наказом ректора Університету.

До фахового іспиту входять питання за темами:

- «Політична економія»;
- «Мікро-макроекономіка»;
- «Економіка підприємства».

Перелік питань за темами наведено у програмі.

Критерії оцінювання знань

1 Результат фахового іспиту визначається за шкалою від 100 до 200 балів.

2. Індивідуальний фаховий іспит відбуваються у формі тестових завдань з відповідних тем дисциплін, загальна кількість яких налічує 30 штук. Серед запропонованих 30 відповідей на кожне тестове завдання вступнику слід обрати одну правильну. Правильна відповідь на кожне тестове завдання оцінюється у 4 бали, неправильна – у 0 балів.

Результат фахового іспиту розраховується за формулою:

$80+k*n$, де k – кількість балів за правильну відповідь на питання ($k=4$), n – кількість правильних відповідей).

3. Якщо вступник отримав менше ніж 100 балів, то вважається що він не склав іспит і до участі в конкурсі не допускається. Бали не виставляються. Робиться запис «не склав».

1 Питання за темою Політична економія

(найменування)

1. Предмет політичної економії.
2. Методи пізнання економічних процесі і явищ.
3. Фактори виробництва, їх види, типи і функції. Поєднання факторів виробництва.
4. Сутність потреб та особливості їх розвитку.
5. Закономірності зростання потреб та соціально-економічна ефективність виробництва.
6. Економічні інтереси - рушійна сила соціально-економічного розвитку.
7. Формаційний і цивілізаційний підходи до періодизації економічного розвитку.
8. Економічна система, її сутність та основні структурні елементи.
9. Власність, її сутність та форми.
10. Форми організації суспільного виробництва.
11. Товар та його властивості.
12. Альтернативні теорії вартості товару.
13. Гроші, їх сутність та функції. Закон грошового обігу.
14. Ринок, його сутність, структура та інфраструктура.
15. Попит і пропозиція. Еластичність попиту і пропозиції.
16. Конкуренція, її сутність і види. Методи конкурентної боротьби.
17. Капітал як економічна категорія товарного виробництва.
18. Форми і системи заробітної плати.
19. Доходи домогосподарств та їх розподіл.
20. Витрати виробництва, їх сутність та види.
21. Структура витрат виробництва. Граничні витрати.
22. Прибуток як економічна категорія розвинутого товарного виробництва.
23. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Форми і види підприємств.
24. Капітал підприємства. Кругообіг і обіг капіталу підприємства.
25. Сутність підприємництва та умови його функціонування. Форми підприємництва.
26. Аграрні відносини, їх зміст та особливості.
27. Земельна рента, її сутність, види та механізм створення.
28. Ринок земельних ресурсів. Ціна землі.
29. Позичковий капітал, процент. Банки.
30. Основні макроекономічні показники, та методи їх розрахування.
31. Національний дохід, його розподіл і перерозподіл.
32. Споживання та нагромадження національного доходу.
33. Економічне зростання та економічний розвиток.
34. Економічні цикли, їх сутність і структура.
35. Сутність і форми зайнятості.
36. Сутність безробіття, та його основні форми.
37. Основні форми державного регулювання економіки.
38. Сутність світового господарства.
39. Міжнародний розподіл праці, та процес інтернаціоналізації суспільного виробництва.
40. Світова торгівля, її сутність та сучасні тенденції розвитку.
41. Міжнародний рух капіталів та його закономірності.
42. Міжнародні валютно-фінансові відносини.
43. Міжнародна міграція робочої сили.
44. Причини виникнення, сутність та класифікація глобальних проблем.

45. Шляхи розв'язання глобальних проблем.
46. Міжнародне співробітництво в розв'язанні глобальних проблем.
47. Економічна система капіталізму вільної конкуренції.
48. Економічна система капіталізму на сучасній стадії розвитку.
49. Моделі перехідної економіки.
50. Економічна система соціалізму: теорія і практика.

Література

1. Бріль М. С., Кліменко О. М., Лісна І. Ф. Політична економія: навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 280 с.
2. Ємець О. І., Репела Н. П., Татунчак Я. І. Політична економія : навч. посіб. Івано-Франківськ. 2017. – 328 с.
3. Економічна теорія : навч. посіб. / Мудрак Р. П., Бурляй А. П., Костюк В. С., Котвицька Н. М., Нестерчук Я. А., Пенькова О. Г., Ревуцька А. О., Смолій Л. В., Фицик Л. А., Фротер О. С. Умань : ВПЦ «Сочінський», 2018. – 617 с.
4. Лагутін В. Д, Уманців Ю. М., Щербакова Т. А. Економічна теорія : підручник. К. : КНТЕУ, 2017. – 607 с.
5. Фінансово-економічна грамотність: підручник: [у двох частинах] – Ч. 1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України / за редакцією д-ра екон. наук, проф. О.Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О.В. Димченко. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2017. – 1024 с.;
6. Фінансово-економічна грамотність: підручник: [у двох частинах] – Ч. 2: Банківська система України, загальні поняття про облік, аудит та економічний аналіз в умовах ринкової економіки / за редакцією доктора економічних наук, професора О.Б. Жихор. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 440с.
7. Сідорова В. Г., Воробйова Є. М. Економічна теорія : навч. посіб. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. – 464 с.
8. Уманців Ю. М., Міняйло О. І., Лебедева Л. В. Економічна політика держави: навч. посіб. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. – 480 с.
9. Шевченко О. М. Економічна теорія : навч.-метод. посіб. Полтава : ПолтНТУ, 2019. – 701 с.

2 Питання за темою Мікро-макроекономіка

(найменування)

1. Предмет курсу «Мікро-макроекономіка»
2. Потреби, їхня класифікація і субординація.
3. Корисність продукту, її кількісне відображення. Маржиналістська теорія корисності.
4. Кардиналістська концепція раціонального вибору споживача.
5. Ординалістське трактування системи переваг споживача. Криві байдужості (індиферентності).
6. Бюджетна лінія.
7. Використання кривих байдужості і бюджетної лінії для аналізу і прогнозування ринкової поведінки споживача.
8. Індивідуальний та ринковий попит. Закон попиту.
9. Нецінові детермінанти попиту.
10. Еластичність попиту за ціною та доходом. Правила еластичності попиту.
11. Підприємство (фірма) як первинна ланка виробництва та суб'єкт ринкових відносин.

12. Основні типи підприємств (фірм) у сучасній економіці.
13. Виробничі ресурси і фактори виробництва. Виробнича функція підприємства.
14. Витрати підприємства, їхні види та показники.
15. Доходи підприємства. Показники доходів.
16. Правила раціонального комбінування виробничих ресурсів. Рівновага виробника.
17. Короткостроковий та довгостроковий виробничі періоди.
18. Ринкове пропонування. Закон пропонування. Нецінові детермінанти пропонування. Еластичність пропонування.
19. Умови чистої (досконалої) конкуренції.
20. Сутність чистої монополії та причини монополізації виробництва. Економічні наслідки монополії.
21. Монополістична конкуренція: умови, характерні риси, сфера розповсюдження.
22. Сутність олігополії. Основні варіанти ринкової політики фірм-олігополістів.
23. Фактори, що визначають попит на виробничі ресурси. Еластичність попиту на виробничі ресурси.
24. Конкурентний ринок праці. Методика визначення економічної доцільності найму робітників. Монопольний, моносонічний і олігосонічний ринки праці.
25. Часткова і загальна ринкова рівновага. Методика аналізу загальної рівноваги.
26. Макроекономічний аналіз: сукупний попит та сукупна пропозиція. Чинники, що впливають на них.
27. Система національних рахунків. Основні принципи побудови системи національних рахунків.
28. Рівновага національного ринку та механізм його забезпечення.
29. Державний борг та його структура. Проблеми скорочення державного боргу.
30. Інвестиції. Ефект мультиплікатора.
31. Методика обчислення макроекономічних показників в системі національних рахунків.
32. Пропозиція грошей. Грошові агрегати. Рівновага на ринку грошей.
33. ВВП – основний показник стану суспільства. Номінальний та реальний ВВП.
34. Економічна нерівність. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині.
35. Інфляція попиту. Інфляція витрат. Інфляційна спіраль.
36. Номінальний і реальний ВВП. Індекси цін.
37. Споживання та заощадження. Чинники, які на них впливають.
38. Грошова політика центрального банку. Інструменти кредитно-грошової політики.
39. Структурні кризи та структурна перебудова економіки.
40. Інфляція як індикатор макроекономічної нестабільності. Рівень інфляції. Взаємозв'язок інфляції та безробіття. Антиінфляційна політика держави.
41. Економічне зростання. Темпи економічного зростання. Показники економічного зростання. Чинники економічного зростання. Циклічне економічне зростання. Принцип акселератора.
42. Кредит і його види.
43. Ринок цінних паперів та його структура. Види цінних паперів. Спекуляція на фондовому ринку.
44. Ринок праці. Рівновага на ринку праці. Закон Оукена.
45. Фіскальна політика держави: дискреційна і політика вмонтованих стабілізаторів.

46. Банківська система Функції банків. Банківський мультиплікатор. Функції та операції комерційних банків.
47. Безробіття, види безробіття. Закон Оукена.
48. Податкова політика. Крива Лаффера. Мультиплікатор податків.
49. Валютний ринок та валютні курси. Основні риси і тенденції світового господарства.
50. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Література

1. Мартин О. М. Мікроекономіка: теорія, тести, задачі. Частина I: навчальний посібник. Львів : ЛДУ БЖД, 2021. 271 с.
2. Оверченко В.І., Мажак З.М., Софій М.І. Мікроекономіка: навч. посіб. / за наук. ред. О. Л. Ануфрієвої. Івано-Франківськ: ЛілеяНВ, 2015. 348 с.
3. Макконелл, К. Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика: пер. с 14-го англ. изд. / К.Р.Макконелл, С.Л. Брю. – М.: ИНФРА-М, 2014. – 972 с.
4. Рудий, М.М. Мікроекономіка: навчальний посібник для вузів / М. М. Рудий. – 3-тє вид., – Київ: Каравела, 2020. – 359 с.
5. Носик, О. М. Мікроекономіка: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.М. Носик – Х. : НФаУ. – 2019. – 176 с.
6. Оверченко, В. І. Мікроекономіка: навчальний посібник./ В. І. Оверченко, З. М. Мажак, М. І. Софій – Івано-Франківськ: Лілея НВ. – 2018. – 348 с.
7. Макроекономіка [текст] : навч. посіб./ за аг. Ред.. проф.. М. І. Макаренко; [уклад.: М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Д. В. Олексіч та ін.]. – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 216.
8. Макроекономіка [текст] : навч. посіб./ К. С. Солонінко – К.: «Центр учбової літератури», 2015, - 200 с.
9. Базилевич, В. Д. Макроекономіка. Практикум: навчальний посібник для вузів / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Л. О. Баластрик . – 2-ге вид., перероб.і доп . – Київ : Знання, 2018. – 550 с.
10. Макроекономіка : підручник / М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. – 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с.
11. Посилкіна О. В., Баєва О. І. Макроекономіка : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти, які навчаються за економічними спеціальностями. Харків : НФаУ, 2018. 227 с.

3   Питання за темою   Економіка підприємства (найменування)

1. Поняття підприємства як організаційно відділеної й економічно самостійної первинної ланки виробничої та невиробничої сфери. Місія й мета підприємства.

2. Головні напрямки діяльності підприємства.

3. Класифікація підприємств і її практичне значення.

4. Сутнісна характеристика структури підприємства. Виробнича і невиробнича структура підприємства: сутність і види.

5. Загальна структура підприємства (організації).

6. Форми добровільного й інституційного об'єднання підприємств і організацій (асоціації, консорціуми, концерни, корпорації, фінансово-

промислові групи, холдинги й т.п.). Ціль їхнього створення, особливості й ефективність діяльності.

7. Матеріальні активи як сукупність виробничих засобів і іншого майна підприємства. Майно підприємства соціального призначення.

8. Первісна, переоцінена, залишкова та ліквідаційна вартість основних засобів. Класифікація основних засобів за ознакою функціонального призначення й участі у виробничих процесах.

9. Нематеріальні ресурси підприємства, їхній вплив на конкурентоспроможність його продукції на ринку.

10. Характеристика об'єктів промислової власності (винаходів, промислових зразків, корисних моделей, товарних знаків).

11. Інформаційні технології й програмні продукти та інші нематеріальні ресурси («ноу-хау», раціоналізаторські пропозиції, найменування місця походження товару, гудвіл фірми).

12. Нематеріальні активи як юридичне оформлені права виняткового користування об'єктами промислової й інтелектуальної власності, їхня вартісна оцінка.

13. Фізична сутність техніко-економічного старіння знарядь праці й форми запобігання цьому (ремонт, модернізація, заміна).

14. Амортизація основних засобів.

15. Розширене відтворення основних засобів їхнім технічним переозброєнням, реконструкцією, розширенням і новим придбанням.

16. Сутнісна характеристика оборотних засобів як сукупності поточних витрат фінансових коштів.

17. Виділення оборотних коштів, які обслуговують сфери виробництва й обороту.

18. Нормовані й ненормовані оборотні кошти. Джерела формування оборотних коштів.

19. Призначення нормування (розрахунку нормативів) оборотних коштів.

20. Методи розрахунку нормативів обігових коштів (аналітичний, коефіцієнтний, прямого рахунку).

21. Обчислення нормативів обігових коштів в окремих їхніх елементах.

22. Основні показники рівня ефективності використання оборотних засобів: коефіцієнти оборотності (кількість оборотів) і завантаження, тривалість одного обороту, методика їхнього розрахунку.

23. Шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів. Резерви економії матеріальних ресурсів.

24. Джерела фінансування й фінансовий план підприємства.

25. Виробничі потужності підприємства.

26. Загальна характеристика, види й фактори формування (нарощування) виробничої потужності підприємства.

27. Основні методичні принципи розрахунку виробничої потужності створюваного й діючого підприємства.

28. Показники й шляхи підвищення рівня використання виробничих потужностей

29. Загальна характеристика продукції, її класифікація й вимірники: номенклатура, асортименти й обсяги; валова, товарна, чиста й реалізована продукція.

30. Поняття персоналу в контексті економічних понять трудових ресурсів,

кадрів, трудового потенціалу.

31. Категорії персоналу підприємства (керівники, фахівці, що служать, робітники).

32. Поділ персоналу за професіями і кваліфікацією.

33. Виділення й характеристика робітників за рівнем кваліфікації.

34. Особливості структури персоналу різних підприємств і організації різних типів, розмірів і форм власності.

35. Визначення чисельності працівників керування, фахівців і службовців. Продуктивність праці як економічна категорія.

36. Методичні підходи до розрахунку продуктивності праці на виробничих підприємствах. Резерви зростання продуктивності роботи й заходи для їхнього використання в сучасних умовах господарювання.

37. Мотивація як процес стимулювання людей до ефективної трудової діяльності. Можливі види мотивації трудової діяльності.

38. Поняття оплати роботи. Основна заробітна плата й додаткова оплата роботи.

39. Форми й системи оплати праці і їхня реалізація. Залежність оплати праці від кінцевих результатів діяльності. Сучасна державна політика оплати праці.

40. Витрати і собівартість продукції підприємства. Роль і значення витрат у господарській діяльності підприємства.

41. Собівартість продукції – результат включення витрат на виробництво продукції, що виготовляється і реалізованої продукції підприємства.

42. Ціна і ціноутворення продукції. Ціноутворення на різних ринках збуту: характеристика типів збуту та їх особливостей.

43. Прибуток і дохід як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства.

44. Прибутковість і дохідність: їх сутність і різниця між ними.

45. Рентабельність як відносний показник ефективності діяльності підприємства.

46. Маркетинг і його об'єктивна необхідність в організації, плануванні й розвитку підприємства.

47. Значення й сутність бізнес-планування.

48. Сутність, характеристика інвестицій як найважливішого фінансового ресурсу для створення, функціонування й розвитку підприємства. Джерела формування інвестицій.

49. Поняття та сутність менеджменту. Економіка як об'єкт управління.

50. Конкурентоспроможність підприємства. Фактори, що впливають на конкурентоспроможність продукції: споживчі властивості, рівень цін, післяпродажний сервіс, реклама й імідж підприємства.

Література

1. Лазебник, Л. Л. Економіка підприємства : підруч. / Л. Л. Лазебник, В. В. Гурочкіна, Л.В. Слюсарева. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. – 426 с.
2. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л. Л. та проф. Кривов'язюка І. В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. – 620 с.

3. Гринчуцький В.І., Карапетян Е.Т., Погріщук Б.В. Економіка підприємства: підручник. Київ: Центр навчальної літератури. 2020. 304 с.
4. Гетьман, О. О. Економіка підприємства : підруч. / Гетьман О.О., Шаповал В.М. – Київ : Центр навчальної літератури, 2019. – 488 с.
5. Іванілов О.С. Економіка підприємства: підручник. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 728 с.
6. Маслак О.І., Воробйова Л.Д. Економіка виробничого підприємства. ЦУЛ, 2019. 172 с.
7. Єгорова І.Г., Матукова Г.І., Приймак Н.С. Економіка та організація діяльності підприємств: навч. посіб. Львів: Магнолія. 2019. 330 с
8. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посіб. / Пугач А.М., Демчук Н.І., Довгаль О.В., Крючко Л.С., Тягло Н.В. Миколаїв: Швець В.М. 2018. 348с.
9. Соломіна Г.В. Економіка підприємства: практикум. Дніпро: Біла К.О. 2020. 142 с.

Гарант освітньої програми
к.е.н., доцент

(підпис)

Тетяна ПАВЛЕНКО

Програму розглянуто й узгоджено на випусковій кафедрі економіки та публічного управління.

Протокол № 8 від «8» лютого 2024 р.

В. о. завідувача кафедри

(підпис)

Вероніка КОВАЛЬЧУК

Програму вступного випробування для здобуття для здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування (освітня програма «Публічне управління та адміністрування») на базі рівнів НРК6, НРК7 узгоджено науково-методичною комісією Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» з галузей знань «Культура і мистецтво», «Гуманітарні науки», «Соціальні та поведінкові науки», «Управління та адміністрування», «Публічне управління та адміністрування», «Міжнародні відносини», «Право» (НМК 3)

Протокол № 7 від «22» березня 2024 р.

Голова НМК 3

(підпис)

д.екон.н., проф.

Ганна ЛІХОНОСОВА